

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/15/2025
Identifikačné číslo spisu: 6723203824
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:6723203824.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľa M&M CHRIEN, s. r. o., so sídlom Sebechleby 270, IČO: 53 844 840, zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Ivanom, so sídlom Námestie SNP 41, Zvolen, proti odporcovi Starohorská vinárska spoločnosť, družstvo, so sídlom Sebechleby 418, IČO: 36 623 199, zastúpenému advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, so sídlom Vajnorská 20, Bratislava, o nariadenie neodkladného opatrenia, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/8/2024-63 zo 7. februára 2024, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/8/2024-63 zo 7. februára 2024 z r u š u j e a
v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 63Cb/112/2023-33 zo 4. októbra 2023 zamietol návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia a odporcovi nepriznal voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že dňa 11. septembra 2023 navrhovateľ doručil Okresnému súdu Zvolen návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol spolu so spisom dňa 19. septembra 2023 postúpený Okresnému súdu Banská Bystrica podľa § 43 ods. 1 a § 40 v spojení s § 22 písm. c) zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), t. j. preto, že Okresný súd Banská Bystrica je kauzálny príslušný na konanie v obchodnoprávných sporoch. Navrhovateľ sa predmetným návrhom domáhal proti odporcovi vydania neodkladného opatrenia, podľa ktorého je odporca povinný zdržať sa užívania pozemku parcely registra „E“ parc. č. XXXX o výmere 18 343 m², orná pôda, nachádzajúceho sa v okrese C., v obci A., k. ú. A., zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX (ďalej len „pozemok“). Zároveň žiadal priznať voči odporcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Navrhovateľ podanie návrhu odôvodnil tým, že dňa 14. marca 2022 uzatvoril ohľadom predmetného pozemku nájomnú zmluvu s prenajímateľom B. I., narodeným X. Q. XXXX, trvale bytom A. XXX, ktorý je jeho výlučným vlastníkom. Na základe tejto zmluvy je navrhovateľ oprávnený užívať pozemok na poľnohospodárske účely. Zároveň je počas doby trvania predmetného zmluvného vzťahu vylúčené, aby bez jeho súhlasu užíval pozemok niekto iný. Keďže odporca nerešpektoval nájomnú zmluvu a sám pozemok neoprávnene užíval, navrhovateľ ho dňa 3. júla 2023 vyzval na upustenie od užívania pozemku. Uvedenú výzvu odporca považoval za bezpredmetnú a naďalej pokračoval v neoprávnenom užívaní pozemku, pričom dňa 24. augusta 2023 jeho traktorista prechádzal cez pozemok a poškodil drevený kolík, ktorý bol osadený pri vytýčení hraníc pozemku. Po privolaní hliadky polície do pozemku viac nezasahoval. Navrhovateľ ďalej vo svojom návrhu uviedol, že dňa 30. augusta 2023 odporcovi zaslal oznámenie o vytýčení hraníc pozemkov, kde ho vyzval na rešpektovanie jeho užívacieho práva k pozemku. Ani po tejto výzve odporca právo navrhovateľa nerešpektoval a ďalej užíval a poškodzoval pozemok, pričom dokonca dňa 2. septembra 2023 boli na pozemku vykonávané poľnohospodárske práce - osev a následkom riadenia traktora bol poškodený aj jeden vymeriavací kolík. Uvedené konanie odporcu bolo navrhovateľom opäť ohlásené na políciu. Dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia navrhovateľ videl v tom, že nemá inú možnosť, než požiadať súd o ochranu jeho oprávnenia užívať pozemok, keďže odporca jeho užívacie právo nerešpektuje a k náprave nevedli ani výzvy a privolaní hliadok polície. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bude vydaním navrhovaného neodkladného opatrenia dosiahnutá trvalá úprava pomerov medzi stranami sporu a nebude potrebné, aby navrhovateľ podával návrh vo veci samej.

4. Súd prvej inštancie návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol po tom ako zistil, že nie sú splnené zákonné podmienky na jeho nariadenie, keďže navrhovateľ neosvedčil existenciu takých pomerov medzi stranami, ktoré by odôvodňovali potrebu vydania neodkladného opatrenia. Vychádzajúc z predložených listinných dôkazov (najmä záznamov z Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen) súd považoval za preukázané, že traktorista pán P. K. traktorom vyoral drevený kolík navrhovateľa, za preukázané však nepovažoval to, že odporca svojím konaním aj reálne zasiahol do práva navrhovateľa na užívanie pozemku. Konštatoval, že odporca pôdu neužíva, neobhospodaruje, neničí a ani iným spôsobom nezasahuje do práva navrhovateľa na jej užívanie. Skutočnosť, že odporca pri prácach na svojom pozemku traktorom vyvalil kolík vo vlastníctve navrhovateľa, súd prvej inštancie nepovažoval za zasahovanie do práv užívania pozemku v nájme navrhovateľa. Zdôraznil, že povinnosť zdržať sa užívania je obsahovo veľmi široká a nie je dôvodné uložiť ju odporcovi z dôvodu, že pri poľnohospodárskych prácach na svojom pozemku buchol traktorom do kolíka odporcu. Súd prvej inštancie mal za to, že buchnutie traktorom do kolíka odporcu (ktorý navyše zostal ležať na zemi nepoškodený) nie je možné právne vyhodnotiť ako dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia a už vôbec nie v takom rozsahu, v akom to žiada navrhovateľ. Buchnutie alebo vyvalenie dreveného kolíka navrhovateľa, nie je možné podľa názoru súdu právne vyhodnotiť ako neoprávnené užívanie pozemku odporcom. Záverom súd uviedol, že ak sú vzťahy medzi stranami napäté z dôvodu, že na hranici pozemkov je nutné vykonávať poľnohospodárske práce, pri ktorých odporca buchne do kolíka navrhovateľa, potom je na mieste uvažovať skôr o žalobe o náhradu škody za vyvalenie alebo prípadné poškodenie predmetného dreveného kolíka. Uvedená situácia však rozhodne nie je dôvodom na neodkladnú úpravu pomerov medzi stranami, keďže je zrejmé, že odporca ňou neoprávnene nezasahuje do nájomných práv navrhovateľa. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že odporcovi ako úspešnej strane sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože s ním v tomto štádiu konania nekonal, a preto mu v konaní preukázateľne žiadne účelne vynaložené výdavky (trovy konania) ani nemohli vzniknúť.

5. Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 41Cob/8/2024-63 zo 7. februára 2024 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že výrokom I. uložil odporcovi povinnosť zdržať sa užívania pozemku, výrokom II. navrhovateľovi priznal voči odporcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % a výrokom III. navrhovateľovi priznal voči odporcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že splnenie podmienok pre nariadenie neodkladného

opatrenia súd preskúmava s prihliadnutím na špecifiká tvrdeného skutkového stavu, pričom navrhovateľ na jeho nariadenie nemá automaticky právny nárok. Neodkladné opatrenie je totiž vykonateľným rozhodnutím, ktoré však súd vydáva bez vykonaného dokazovania a iba na základe osvedčených tvrdení, ktoré sa javia určitým spôsobom, pričom nie sú preukázané. K nariadeniu neodkladného opatrenia by preto súd mal pristúpiť iba za predpokladu, že potreba upraviť vzájomné pomery strán je natoľko naliehavá, že odôvodňuje prelomenie základnej zásady procesného práva, že súd by mal rozhodovať na základe vykonaného dokazovania po náležitom zistení skutkového stavu a po tom, ako obe sporové strany dostali možnosť využiť všetky prostriedky procesného útoku a procesnej obrany na preukázanie svojich skutkových tvrdení. Navrhovateľ v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil skutočné dôvody, pre ktoré bol podaný návrh na vydanie neodkladného opatrenia, keď sa zaoberal iba poškodením kolíka, ktorý bol osadený pri vytýčení hraníc pozemku, avšak nevysporiadal sa s najvýraznejším zásahom do práva navrhovateľa na užívanie pozemku, keď odporca (aj napriek mnohým výzvam, oznámeniam a najmä privolaniam hliadok polície) obhospodaruje a užíva pozemok, ktorý má navrhovateľ v nájme. Navrhovateľ tiež v odvolaní tvrdil, že jeho užívacie právo vyplývajúce z nájmovej zmluvy je zo strany odporcu narúšané, pretože nemôže pozemok užívať a brať z neho plody.

7. Odvolací súd na základe navrhovateľom tvrdených skutočností a ním predložených listinných dôkazov dospel k záveru, že navrhovateľ dostatočným spôsobom osvedčil danosť nároku, ktorého ochrany sa predmetným návrhom domáha. Zdôraznil pritom, že súd v rámci rozhodovania o neodkladnom opatrení nevykonáva dokazovanie vo veci samej a musí posudzovať len skutkové tvrdenia a listinné dôkazy predložené stranami sporu na osvedčenie svojich skutkových tvrdení. Navrhovateľ v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia výslovne uviedol, že dňa 30.08.2023 sme žalovanému zaslali oznámenie o vytýčení hraníc pozemkov, kde sme ho tiež vyzvali na rešpektovanie nášho užívacieho práva, ktoré nám k pozemku prislúcha. Ani po tejto výzve naše právo žalovaný nerešpektoval a ďalej užíval a poškodzoval pozemok, pričom dokonca dňa 02.09.2023 boli na pozemku vykonávané poľnohospodárske práce - osev a následkom riadenia traktora bol poškodený aj jeden vymeriavací kolík. Uvedené konanie žalovaného bolo opäť ohlásené na polícii. Odvolací súd bol toho názoru, že súd prvej inštancie sa opomenul vysporiadať so skutkovým tvrdením navrhovateľa, že odporca osial na pozemkoch, ktoré má navrhovateľ prenajaté a v rozpore so skutkovým tvrdením navrhovateľa konštatoval, že odporca pôdu navrhovateľa neužíva, neobhospodaruje, neničí a ani iným spôsobom nezasahuje do práva navrhovateľa na jej užívanie. Zo spisu však nevyplýva, ako súd prvej inštancie dospel k takýmto záverom, keďže odporca nemal doručený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, a teda sa k nemu nevyjadril a tvrdenia navrhovateľa nepoprel. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatoval, že odporca sa nevyjadril ani k doručenému odvolaniu a v konaní bol úplne nečinný.

8. Odvolací súd mal za osvedčené, že navrhovateľ je na základe zmluvy o nájme poľnohospodárskych pozemkov zo dňa 14. marca 2022 oprávneným užívateľom poľnohospodárskej pôdy a podľa § 665 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) je oprávnený vec užívať spôsobom určeným v zmluve a ak sa nedohodlo inak, primerane povahy a určenia veci. Keďže predmetom nájmovej zmluvy je poľnohospodárska pôda, ktorú si navrhovateľ od vlastníka prenajal na poľnohospodárske účely a aby z nej bral úžitky, je zo strany navrhovateľa oprávnené a dôvodné požadovať, aby prenajatú poľnohospodársku pôdu neužíval nik iný. Pokiaľ teda navrhovateľ tvrdí, že odporca na ním prenajatej poľnohospodárskej pôde vykonal osev, k čomu predložil opis záznamu o podaní oznámenia podľa § 59 ods. 3 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení zákona č. 250/1994 Z. z. pred OR PZ vo Zvolene, odbor poriadkovej polície, obvodné oddelenie policajného zboru Krupina, Kalinčiakova 881/47, 963 46 Krupina pod č: ORPZ-ZV-OPP 5-2019/2023-P zo dňa 2. septembra 2023, tak týmto listinným dôkazom navrhovateľ dostatočne osvedčil, že dňa 2. septembra 2023 bol v obci A. v časti M. I. v čase o 18:30 hod. zistený osev. Tým, že odporca na poľnohospodárskej pôde, ktorú má prenajatú navrhovateľ za účelom poľnohospodárskeho využívania, vykonal akúkoľvek poľnohospodársku činnosť, zasiahol do práv navrhovateľa a takýto zásah je obmedzením práva navrhovateľa ďalej už osiatiť pôdu obhospodarovať. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že odporca navrhovateľom tvrdené a listinnými dôkazmi osvedčené skutočnosti žiadnym spôsobom nerozporoval, resp. nespochybnil. Preto odvolací súd dospel k záveru, že pre účely nariadenia

neodkladného opatrenia sú navrhovateľom tvrdené skutočnosti a predmetné listinné dôkazy postačujúce na to, aby súd nariadením neodkladného opatrenia obmedzil prípadné ďalšie zásahy odporcu do užívacieho práva navrhovateľa. Konštatoval pritom, že nariadením neodkladného opatrenia nedôjde k žiadnemu zásahu do práv odporcu, keďže odporca k pozemkom, vo vzťahu ku ktorým mu súd nariadil neodkladné opatrenie, nemá žiadne zákonné užívacie oprávnenie. Vzhľadom na uvedené, keďže súd prvej inštancie vychádzal z nesprávne zisteného skutkového a právneho stavu, odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

9. Na základe zistenia, že navrhovateľovi, ako úspešnej strane prináleží podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania, odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil aj závislý výrok II. napadnutého uznesenia tak, že navrhovateľovi priznal voči odporcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP tak, že odporcovi ako úspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže je zrejmé, že mu žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli.

10. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal odporca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. a), písm. e) a písm. f) CSP, ako aj z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil, a to aj spolu s uznesením súdu prvej inštancie a konanie vo veci samej zastavil s tým, že odporcovi zároveň prizná voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne Okresný súd Banská Bystrica, alternatívne aby zrušil uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvej inštancie, konanie vo veci zastavil a vec vrátil Okresnému súdu Zvolen na rozhodnutie o trovách konania, vrátane rozhodnutia o výške trov dovolacieho konania, ktoré žiadal priznať voči navrhovateľovi v rozsahu 100 %.

11. Dovolateľ namietal, že Okresný súd Zvolen nesprávne postúpil spis Okresnému súdu Banská Bystrica ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie v obchodnoprávnom spore, napriek tomu, že o taký spor sa nejedná a navrhovateľ a odporca nie sú v obchodnoprávnom vzťahu. Odvolaciemu súdu vytýkal, že nezisťoval svoju príslušnosť a právomoc a zjavnú občianskoprávnu (alternatívne správnu vec) prejednal ako odvolací súd pre obchodné veci. Poukázal na to, že nájom a užívanie poľnohospodárskej pôdy je upravené v zákone č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoNPP“). Podľa § 1 ods. 1 ZoNPP sa nájomná zmluva o nájme pozemku na poľnohospodárske účely spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka o nájomnej zmluve, ak tento zákon neustanovuje inak. Teda aj napriek skutočnosti, že navrhovateľ a odporca sú právnickými osobami, celá problematika práva užívania ako aj vydávania poľnohospodárskych pozemkov je upravená v ZoNPP a subsidiárne v Občianskom zákonníku. Na základe uvedeného mal dovolateľ za to, že sa nejedná o obchodnoprávny spor, a teda nie je založená kauzálna príslušnosť v zmysle § 22 CSP. Tým, že Okresný súd Banská Bystrica a Krajský súd v Banskej Bystrici ako nepríslušné kauzálnu súde začali vo veci rozhodovať, podľa názoru dovolateľa konali ako súde, ktorým táto vec nepatrila do ich právomoci ako obchodným súdom, pretože táto občianskoprávna vec (alternatívne vec patriaca do správneho súdnictva) patrila a patrí do právomoci Okresného súdu Zvolen. Zároveň ani navrhovateľ súdom nepreukázal, že by bol s odporcom v nejakom obchodnoprávnom vzťahu, na toto sa ani neodvolával v návrhu a ani o tom nepredložil žiadny dôkaz. Pokiaľ teda Okresný súd Banská Bystrica a Krajský súd v Banskej Bystrici konali vo veci v domnienke, že strany sú v obchodnoprávnom vzťahu, hoci ho nemali ničím preukázaný, podľa názoru dovolateľa tým došlo k naplneniu dovolacích dôvodov podľa § 431 v spojení s § 420 písm. a), písm. e) a písm. f) CSP.

12. Okrem nesplnenia podmienok pre vydanie neodkladného opatrenia obchodnými súdmi pre ich nepríslušnosť dovolateľ namietal aj nesplnenie podmienok pre vydanie neodkladného opatrenia ako takého, s poukazom na to, že vydávanie poľnohospodárskych pozemkov z užívania doterajšieho užívateľa osobe, ktorá disponuje užívacím právom, je upravené v ZoNPP. Podľa § 12a ZoNPP platí, že ak nájomca užíva pozemok, kde sa nájom skončil alebo sa má skončiť alebo je pozemok užívaný bez

nájomnej zmluvy a pozemok je neprístupný alebo ho nemožno racionálne užívať, je nájomca povinný s vlastníkom (ďalej len „doterajší prenajímateľ“) uzatvoriť na základe jeho písomnej žiadosti podnájomnú zmluvu k pozemkom v doterajšom obhospodarovaní nájomcu, a to v primeranej bonite a výmere. V zmysle tohto ustanovenia musí teda osoba, ktorá disponuje užívacím právom, požiadať doterajšieho užívateľa (ďalej len „nájomca“) o uzavretie podnájomnej zmluvy k prístupným a racionálne užívateľným pozemkom v doterajšom obhospodarovaní nájomcu. Ak tak nájomca nespraví do 60 dní od podania žiadosti, požiada doterajší prenajímateľ (osoba disponujúca užívacím právom) okresný úrad o vydanie rozhodnutia, že vniká podnájomný vzťah k určeným pozemkom v prospech doterajšieho prenajímateľa. Podľa usmernenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 3919/2019-430, Z: 8208/2019 zo dňa 14. februára 2019 neprístupný je pozemok, ktorý nesusedí s parcelou evidovanou v C-KN so spôsobom využitia 22 podľa vyhlášky č. 461/2009 Z. z. (pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasť), tzv. technická neprístupnosť. Pozemok je pre žiadateľa neprístupný aj v prípade, ak je síce technicky prístupný, ale osoba nedisponuje všetkými spoluvlastníckymi podielmi k pozemku alebo ak je na tomto pozemku vyčlenený podnájomný pozemok s platným rozhodnutím podľa § 12b alebo § 12c ZoNPP, tzv. právna neprístupnosť. Keďže dotknutý pozemok nesusedí so žiadnou parcelou evidovanou v C-KN so spôsobom využitia 22, tak to znamená, že je technicky neprístupný a sú preto splnené podmienky na postup podľa § 12a ZoNPP. Navrhovateľ v súvislosti s dotknutým pozemkom postupoval podľa § 12a ZoNPP, keď žiadosťou doručenou na okresný úrad dňa 15. novembra 2022 požiadal o vydanie rozhodnutia podľa § 12a ZoNPP, pričom uvedené správne konanie ešte nebolo právoplatne skončené. Na základe uvedeného mal dovolateľ za to, že v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nemohol byť preukázaný naliehavý právny záujem, pretože v prípade skutočnej existencie dôvodov na vydanie neodkladného opatrenia, by takéto opatrenie mohlo byť vydané len ako predbežné opatrenie v rámci prebiehajúceho správneho konania. Zároveň v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia nemohla byť preukázaná dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému má byť poskytnutá ochrana, vzhľadom na to, že navrhovateľ nemá nárok na vydanie neprístupného pozemku z užívania, ale mu bude postupom podľa § 12a ZoNPP vydaný do podnájmu iný prístupný pozemok. Ďalším užívaním predmetného pozemku doterajším obhospodarovateľom preto nemohli byť ohrozené žiadne práva ani právom chránené záujmy navrhovateľa. Podľa názoru dovolateľa v predmetnej veci nie je a nebola daná právomoc súdov a navrhovateľ mal prípadnú ochranu žiadať v správnom konaní, a to konkrétne podľa § 12a ZoNPP a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

13. Napokon dovolateľ tiež namietal, že navrhovateľ neosvedčil existenciu takých pomerov medzi stranami, ktoré by odôvodňovali potrebu vydania neodkladného opatrenia, keďže z predložených listinných dôkazov vyplýva len to, že traktorista pán P. K. traktorom vyoral drevený kolík navrhovateľa, čo však nemožno považovať za zasahovanie do práva užívania pozemku v nájme navrhovateľa. Navrhovateľ teda nepreukázal, že odporca svojím konaním reálne zasiahol do práva navrhovateľa na užívanie predmetného pozemku. Opätovne zdôraznil, že pôdu neužíva, neobhospodaruje, neníči a ani nijakým spôsobom nezasahuje do práva navrhovateľa na jej užívanie, v dôsledku čoho mu odvolací súd ani nemohol uložiť povinnosť zdržať sa užívania pozemku. Namietal tiež, že povinnosť zdržať sa užívania je obsahovo a vecne široká a nebolo dôvodné ju uložiť len preto, že pri poľnohospodárskych prácach na svojom pozemku traktorom buchol do kolíka odporcu (správne má byť zrejme navrhovateľa - poznámka dovolacieho súdu). Okrem toho navrhovateľ v odôvodnení svojho návrhu ani netvrdil, že by odporca pozemok užíval, tvrdil len, že mu traktorom buchol do kolíka. Odvolací súd uvedené skutočnosti (zjavne nezákonne a arbitrárne) vyhodnotil ako neoprávnené užívanie pozemku.

14. Podľa názoru dovolateľa je daný aj dovolací dôvod podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, keďže súd prvej inštancie danú dôkaznú situáciu posúdil správne (čo vyjadril v bodoch 24 a 25 odôvodnenia svojho rozhodnutia), avšak dovolací súd (správne má byť zrejme odvolací súd - poznámka dovolacieho súdu) rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil za situácie, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia vyššie uvedenej právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, napríklad NS SR sp. zn. 2MCdo/5/2005 (ZSP 73/2005).

15. K dovolaniu odporcu zaslal navrhovateľ písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že dovolanie je podľa § 421 ods. 2 CSP neprípustné a zároveň aj nedôvodné. K námietke dovolateľa, že nejde o obchodnoprávny spor, resp. že ide o zrejmy občianskoprávny spor, poukázal na to, že navrhovateľ aj odporca sú subjektami obchodného práva, keďže ide o obchodnú spoločnosť a družstvo. Vzhľadom na to, že ide o vzťah medzi podnikateľmi, ktorý sa týka ich podnikateľskej činnosti (§ 261 ods. 1 Obchodného zákonníka), bolo postúpenie obchodnému súdu a následné rozhodnutie obchodného senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici správne. Pokiaľ dovolateľ poukazoval na subsidiárnu pôsobnosť Občianskeho zákonníka vo vzťahu k ZoNPP, navrhovateľ oponoval, že ani zmluva o nájme v rámci obchodných vzťahov nie je upravená v Obchodnom zákonníku, a teda sa na takéto prípady (subsidiárne) použije právna úprava Občianskeho zákonníka. Nesúhlasil ani s tvrdením odporcu, že nie je oprávnený užívať predmetný pozemok s poukazom na to, že konanie na Okresnom úrade Zvolen, pozemkový a lesný odbor trvá už dva roky a doposiaľ nedošlo k žiadnemu posunu. Mal za to, že aj keby podal návrh na vydanie predbežného opatrenia, tak by mu to žiadnym spôsobom nepomohlo, najmä kvôli (ne)konaniu OÚ Zvolen. Namietal, že v rámci konania pred OÚ Zvolen je obmedzovaný na svojich právach, ktoré mu vyplývajú z nájomných zmlúv, s odporcom sa napriek jeho snahe nedá v rámci správneho konania žiadnym spôsobom dohodnúť a odporca naďalej užíva pozemky na svoju podnikateľskú činnosť. Podľa jeho názoru bolo neodkladné opatrenie nariadené správne, keď odvolací súd vecne a právne správne posúdil všetky dôležité skutočnosti, na ktoré navrhovateľ poukázal, či už v konaní na súde prvej inštancie alebo v odvolaní. Odporca aj súd prvej inštancie dôvod nariadenia neodkladného opatrenia vnímajú v príliš plytkej rovine, keď sa zaoberajú iba vyoraným kolíkom, avšak dôvodnosť predmetného návrhu je ďaleko hlbšia a opodstatnenejšia. Navrhovateľ nepopiera, že poškodenie kolíka nezakladá dôvod na vydanie neodkladného opatrenia, poukazuje však na to, že tu došlo k závažnejším zásahom do jeho užívacieho práva v podobe neuposlúchnutia mnohých výziev a najmä v dôsledku osevu obilnín odporcom, ktorý obhospodaruje ním užívaný pozemok, tento poškodzuje, ničí úrodnú pôdu, a teda uvedeným konaním výrazne zasahuje do užívacieho práva navrhovateľa.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1. CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania skúmal, či je tento mimoriadny opravný prostriedok procesne prípustný.

17. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

18. Podľa § 420 písm. a), písm. e) a písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

21. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie

citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Pri skúmaní prípustnosti dovolania dovolací súd vychádzal z toho, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, vydané v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom práve dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) je kľúčovým aspektom pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

22. Dovolací súd preto najskôr zisťoval, či rozhodnutie odvolacieho súdu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia napadnutého dovolaním je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa ustanovení § 420 písm. a), písm. e) alebo písm. f) CSP. V danej súvislosti upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutím súdov Slovenskej republiky pod č. 76/2018, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 21/2018).

23. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, resp. uznesenie sp. zn. 1Obdo/64/2019 zo 6. novembra 2019) len vtedy, ak toto má charakter rozhodnutia vo veci samej. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k prípustnosti dovolania) sa zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonomdarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pritom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení (sp. zn. 3Cdo/157/2017). K uvedenému záveru dospel NS SR už v uznesení sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

24. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP), ako aj v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP a konanie tak končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019).

25. O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, by išlo v prípade, ak by súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednanja odôvodňujúcej zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec meritórne prejednal.

26. V preskúmvanej veci sa jedná o prípad neodkladného opatrenia nariadeného pred začatím konania vo veci samej, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré odporca napadol dovolaním, konzumovalo vec samu, a preto má pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP povahu rozhodnutia vo veci samej.

Vychádzajúc z obsahu návrhu aj samotný navrhovateľ mal za to, že ním navrhované neodkladné opatrenie má práve takýto charakter, keď uviedol, že so zreteľom na v návrhu uvádzané skutočnosti vyhovením návrhu bude dosiahnutá trvala úprava pomerov medzi stranami sporu a nebude potrebné, aby vo veci samej podával žalobu.

27. Dovolateľ vyvodil prípustnosť a dôvodnosť dovolania aj z ust. § 420 písm. f) CSP.

28. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (nálež ÚS SR sp. zn. II. ÚS 383/06) je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Strana sporu má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (nálezy ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

29. Odvolací súd v odôvodnení jeho uznesenia (ods. 29 jeho odôvodnenia) správne zdôraznil, že súd vydáva neodkladné opatrenie bez vykonaného dokazovania, iba na základe osvedčených tvrdení a preto by k nariadeniu neodkladného opatrenia mal pristúpiť iba za predpokladu, že potreba upraviť vzájomné pomery strán je natoľko naliehavá, že odôvodňuje aj prelomenie základnej zásady procesného práva, že súd by mal rozhodovať na základe vykonaného dokazovania po náležitom zistení skutkového stavu a až po tom, ako obe sporové strany dostali možnosť využiť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany na preukázanie svojich skutkových tvrdení. Uvedené platí o to viac, ak z povahy vecí vyplýva, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia má povahu podania vo veci samej (§ 123 ods. 2 CSP), ktorú predmetné neodkladné opatrenie, vzhľadom na povahu ukladanej povinnosti, ktorá nemá len dočasný charakter a absentuje bezprostredná väzba na konanie vo veci samej na základe žaloby, nepochybne má. Ako vyplýva z návrhu aj samotný navrhovateľ mal za to, že predmetné neodkladné opatrenie subsumuje vec samú, keď vyslovil presvedčenie, že ním bude dosiahnutá trvalá úprava pomerov medzi stranami a nebude už potrebné podávať žalobu. Napokon ani z odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia nevyplýva, že by na neho mala nadväzovať žaloba.

30. Dovolací súd nedal za pravdu dovolateľovi, keď v závere dovolania tvrdil, že navrhovateľ v odôvodnení jeho návrhu neuvádzal, že by odporca pozemok užíval, ale že tvrdil iba to, že traktorom buchol do kolíka navrhovateľa. Z obsahu návrhu nepochybne vyplýva, že navrhovateľ tvrdil aj to, že odporca pozemok neoprávnene užíval, a že dňa 2. septembra 2023 boli na pozemku vykonávané poľnohospodárske práce, osev, pri ktorom bol poškodený aj jeden vymeriavací kolík.

31. Dovolací súd sa však stotožnil s dovolateľom, že odôvodnenie uznesenia nie je dostatočné do takej miery, aby na jeho základe bolo možné dospieť k bezpečnému záveru o nevyhnutnosti bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov (neodkladné opatrenie konzumuje samotnú žalobu) navrhovateľom navrhnutým spôsobom a preto nemožno bezpečne preskúmať správnosť záverov, ku ktorým dospel odvolací súd, odlišným od záverov súdu prvej inštancie. Odvolací súd síce zdôraznil, že predmetom navrhovateľom uzatvorenej zmluvy je nájom poľnohospodárskej zmluvy na poľnohospodárske účely a v súvislosti s jej užívaním poukázal na § 665 ods. 1 OZ, avšak bez toho, že by bol zdôvodnil, že na navrhovateľom navrhnuté neodkladné opatrenie nemajú vplyv ustanovenia zák. č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov, podľa ktorého bola navrhovateľom uzatvorená zmluva. V súvislosti s tým, je potom potrebné zaoberať sa námietkou odporcu o nedostatku právomoci súdu na nariadenie predmetného neodkladného opatrenia.

32. Odvolací súd neodkladné opatrenie nariadil a uložil odporcovi povinnosť zdržať sa užívania pozemku konkretizovaného vo výroku dovolaním napadnutého uznesenia. V odôvodnení uznesenia (odsek 34)

odvolací súd konštatoval, že odporca svojim konaním znemožnil navrhovateľovi už osiata pôdu obhospodarovať. Pokiaľ ide o vykonávaný osev, z predloženého dôkazu, na ktorý odvolací súd poukazoval, vyplýva, že sa na predmetnom pozemku mal vykonávať osev, navrhovateľ v tejto činnosti traktoristovi, ktorý pre odporcu túto činnosť vykonával, zakázal pokračovať, čo vykonal a odišiel na inú parcelu. Pritom ako škodu, ktorá mala navrhovateľovi vzniknúť, navrhovateľ označil v zázname o podaní oznámenia z 2. septembra 2023 iba škodu na vyoranom kolíku (č.l. 16 spisu). V odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu absentuje zdôvodnenie medzi bližšie nekonkretizovaným osevom na pôde prenajatej navrhovateľom, vykonávaným dňa 2. septembra 2023, ktorý podľa tvrdenia samotného navrhovateľa, nemal po výzve navrhovateľa ďalej pokračovať a nevyhnutnosťou uloženia navrhnutého neodkladného opatrenia.

33. Dovolateľ vyvodil prípustnosť aj dôvodnosť dovolania aj z ust. § 420 písm. e) CSP.

34. Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávne obsadený súd. Dovolací súd, vychádzajúc z obsahu dovolania, nemal tento dovolací dôvod za daný, nakoľko dovolateľ neuvádzal, žiadne konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvod pre vylúčenie vo veci konajúcich sudcov, alebo nesprávneho obsadenia súdu. Odporca v skutočnosti tvrdil, že súd vo veci nemal konať vôbec, nakoľko rozhodnúť o predmetnej veci nepatrí do právomoci súdov.

35. Záverom považuje dovolací súd, so zreteľom na obsah dovolania, keďže dovolateľ zrejme nepozná rozdiel medzi právomocou a príslušnosťou, uviesť, že právomoc upravuje § 3 CSP (vymedzuje okruh právnych záležitostí o ktorých rozhodujú súdy a o ktorých rozhodujú iné štátne orgány) a príslušnosť upravuje § 12 a nasl. CSP (upravuje kritéria pre určenie, ktorý konkrétny súd zo sústavy súdov má rozhodovať v tej ktorej veci a do akého okamžiku je súd alebo aj účastník oprávnený túto otázku skúmať a namietat).

36. Naproti tomu prípustnosť dovolania nemožno vyvodzovať z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) alebo písm. c) CSP, čo explicitne vyplýva z odseku 2 citovaného ustanovenia, podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. V danom prípade ide o rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle § 357 písm. d) CSP (odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia), preto dovolanie proti takémuto rozhodnutiu podľa § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné (viď sp. zn. 1Obdo/62/2019, 1Obdo/87/2019, 1Obdo/72/2022, 3Obdo/35/2021, 5Obdo/54/2019)

37. Vychádzajúc z uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že nedostatočným odôvodnením uznesenia odvolacím súdom, ktoré nezodpovedalo § 236 v spojení s § 234 ods. 2 CSP došlo k vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá právo odporcu na spravodlivý súdny proces, preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP a vec mu podľa § 450 CSP vrátil na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami a opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s Civilným sporovým poriadkom.

38. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP), pričom odvolací súd rozhodne aj o trovách pôvodného konania a konania dovolacieho (§ 453 ods. 3 CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie prípustný opravný prostriedok.